

Tirana i njeni kontrasti

Nedavno je "Er Srbija" obnovila letove za Tiranu, glavni grad susedne nam Albanije. U prilog ekonomske koristi, ali i kao gest otopljanja odnosa naše dve zemlje. U tom kontekstu organizovana je i prva poseta albanskog premijera nakon više od šest decenija, koja se nije završila onako kako je planirano - otopljanjem, već je dodatno opteretila ionako zategnute odnose nakon neuspele fudbalske utakmice reprezentacija Srbije i Albanije. Bilo kako bilo, potpisnik ovih redova planirao je da iskoristi promotivne cene avio-karata za Tiranu, kako bi na licu mesta uporedio utiske o ovoj zemlji o kojoj se kod nas ne zna dovoljno a površno poznavanje opterećeno je i mnogim predrasudama.

Prethodnog puta, Albaniju sam posetio pre desetak godina i to njen severni deo, oko Skadra. Tada je "zemlja orlova" bila crnilo na evropskoj mapi i bukvalno - u državi rastrzanoj unutrašnjim previranjima i ekonomskim krahom nakon pada piramidalnih banaka, struje nije bilo i po 16 sati dnevno. Usled bezakonja, centralna vlast nije dobro funkcionisala pa su policijske snage sa dugim cevima bila česta slika u albanskim gradovima. Lošim putevima vozila su se polurashodovana "mercedesova" vozila, ali i specifične konjske zaprege. Nezaposlenost je bila prevelika, više od polovne stanovništva bilo je bez radnog mesta. Sa takvim iskustvom, krenuti put Albanije, danas, nakon drona i Raminog prkošenja u sred Beograda, bio je pravi izazov. Neko bi rekao i da je to rizičan put. Možda. Ali, to možemo saznati samo na licu mesta.

Sam susret sa Albanijom, ako u nju dolazite avionom, jeste pompezan - aerodrom Majka Tereza, potpuno nov i moderan, pruža sliku agresivne albanske želje da se preobrazi i menja: sve je novo i funkcionalno, počev od aerodroma pa do taksi službe koja će vas odvesti u Tiranu, kroz gradilište industrijske zone gde najveći svetski brendovi grade svoje pogone. Slika slična ulasku u Temišvar (industrijski park), za one koji su bili u ovom rumunskom gradu. Uopšteno, to je slika koja pokazuje tranziciju u zamljama u našem okruženju koje su bile pod stegom jakog komunizma koji ih je osiromašio do samog kraja. Danas su te zemlje, u svom snažnom preobražaju u mnogim sementima ispred nas, koji smo konzumirali meki komunizam u bivšoj SFRJ, koja se raspala u strahovitom građanskom ratu.

Ako mislite da su ljudi u Albaniji dnevno opterećeni odnosima sa Srbijom - varate se. Prošle nedelje je u Tirani održan veliki protest opozicije kome je prisustvovalo više od 200 hiljada ljudi (Albanija ima oko tri miliona stanovnika), a povod je - socijalne prirode: država je prodala elektroenergetski sistem pa su građani suočeni sa ogromnim porastom cena energenata i struje. Nezadovoljstvo. Možda se u tom kontekstu može i posmatrati Ramina provokativna izjava u Beogradu - koristila je za unutrašnje stabilizovanje njegove klimave premijerske stolice.

Odnos kosovskih Albanaca i onih u matičnoj zemlji, takođe je interesantan. Od meštana Tirane možete čuti da oni nisu baš oduševljeni svojim sunarodnicima sa Kosova i da ih smatraju

Napisao Petar Andrejić
subota, 06 decembar 2014 13:20

bahatim i nedovoljno kulturnim. Razlozi za takvo mišljenje možda leže u činjenici da je Kosovo bogatije od Albanije, ali i u razvoju ova dva društvena sistema u poslednjih pedesetak godina. Titov socijalizam i Hodžin komunizam stvorili su drugačija društva, i dok je Jugoslavija kosovsko pitanje rešavala u skladu sa tada proklamovanom politikom i određenim verskim i nacionalnim slobodama, koje su na kraju stvorile secesionističke težnje kao tačku oslonca kosovskih Albanaca, Albanija je bila u svojevolljnoj potpunoj političkoj i ekonomskoj izolaciji jer je Enver Hodža negirao američki ali i "sovjetski socijalistički imeprijalizam", vršeći svojevrсни eksperiment nad sopstvenim narodom. To je Albaniju osiromašilo do krajnjih granica, pa i do samog besmisla da su tačkice i bonovi za snabdevanje izgubili svaki smisao jer jednostavno - nije imalo šta za njih da se kupi.

Ali, danas je drugačije. Prodavnice u Tirani su pune i ponuda je dobra. Niske cene, čak i za naše pojmove, omogućiću vam da u Tirani ne oskudevate ni u čemu. Ako uđete u neki market možete dobro pazariti i to uglavnom uvozne proizvode jer Albanija gotovo da nema sopstvenu proizvodnju. Na policama ćete naći i srpske proizvode iz palete "Takovo", "Svis lajon", čak i "smoki"! Ono što nosi oznaku "proizvedeno u Albaniji" jesu neki konditorski proizvodi poput alve, ratluka, meda ali i nezaobilazni konjak "skenderbeg", poznat i cenjen među sladokuscima još iz vremena one stare države. Poređenja radi, burek i jogurt u tradicionalno dobroj burekdžinici, platićete oko 70 dinara. Duplo jeftinije nego kod nas. Novi hoteli niču širom Tirane i bez problema možete naći kvalitetan smeštaj za iznose koji su znatno niži nego u Beogradu. Osoblje hotela "Tirana internacional", na primer, savršeno govori engleski jezik a poneko, stariji, obratiće vam se i na srpskom jeziku koji su naučili gledajući našu televiziju. Lepa Brena, Dragana Mirković i Čola, ovde još uvek imaju publiku koja ih voli.

Današnja Albanija je mešavina modernog i starog: po nekaldrmisanim ulicama idu poslednji lend roveri, a blistavi neboderi gledaju na nedovršene građevinske poduhvate. Turisti Tiranu smatraju uglavnom šarmantnim gradom sa živopisnim noćnim životom. Poznata je poslovna i zabavna četvrt "Blok" - u ovoj oblasti, pod strogom zaštitom, živele su komunističke vođe. Meštani najviše vole da se opuštaju u brojnim kafeima i glavnim parkovima. Popularno odmaralište je planina Dajti sa koje se pruža panoramski pogled na grad, a do nje se stiže žičarom. Vredi obići Sahat kulu u centru grada koja je simbol Tirane. Izgrađena je 1820. godine, a tu se nalazi i Muzej Sahat kule Albanije. Takođe, ne treba zaobići ni Muzej nacionalne istorije koji je lako prepoznatljiv usled velikog mozaika na fasadi. Međunarodni kulturni centar "Piramida", nesuđeni mauzolej Envera Hodže, nalazi se preko puta Kula bliznakinja. Pravoslavni hram Vaskrsenja Hristovog je takođe jedna od znamenitosti glavnog grada zemlje gde se oko 40% stanovnika izjašnjava da su vernici (od toga 60% muslimani, 15% katolici i 25% Albanci pravoslavci).

Ako vam se ukaže prilika, posetite Tiranu, činjenica je da je ovaj grad i dalje mistična nepoznanica, ali da to neće ostati još dugo. Globalizacija i njegovo veličanstvo novac, napraviće i od ove zemlje destinaciju poput svake druge i više neće biti zanimljiva.